

Jitka Světlíková

Řeka k ránu

Verše z let 1969 – 1973

rukopis

První básně

Ukolébavka

Ptáš se kam chodívá spát den
a přitom nabereš ho do dlaní
kde se ti skryje mezi prsty
 Jen zbylou zář červánků
 večerní vánek rozhodí
A den ti v rukou usíná
 Bez hluku
 Tiše
 Pst
Ani zpívat nemusíš

Bílé domy

Jak slunce zapadalo
za černé hory na obzoru
ty bílé domy zružověly

Na okna
do mrazivých okvěť
usedl zvolna nach
A křehké květy zavoněly
tak trochu po růžích
tak trochu po náledí
když na ně dýchlo teplo od kamen
Jen dřevo zasténalo
Venku nebe klopýtlo
o líný sníh
a rozsypalo tmou

A ty bílé domy

jak tam stály v dlouhé řadě
od doteků slunce
trochu ohořely

Když odchází podzim

Podzim chamtivý a sobecký
Vzal mi tajemství
Zbyly prázdné týdny
Zmizel tvůj smích
Sny jsem zahodila
Zastavit se otočit pousmát
Jen ticho
Holé větve buků na nábreží
nabírají z proudících vln
nocemi propadlé hvězdy

K ránu rozsypou je chladné
po kraji

Sen

Svět je unavený
Propadne se do spánku
a tam se rozsype

Vítr ho rozvane mezi hroudy hlín
jak uschlou mateřídoušku
Pojď
Začnem mu zpívat ukolébavku
o tajemstvích pavouka
až zavře tisíce svých očí
horských jezírek

Snad nebude to trvat celou noc
Noc co noc co noc

Řeka

Miluji tě zimo
bílá
Havrani nad polem
oddaně usrkují
od vlaků baculatý dým

A lidská řeč
už není hnilá

Miluji tě zimo
Z oblak jako řeka
zběsile srší sních

Šeptem

Na kolenou se upros
Kamením rozedři si sny
I blátem zaplač
Přesto ani za stříbrný sních
přesto ani za zlaté svítání
nevyměním ohňostroj

tvých rtů

Jarní

Slunce se zasnoubilo s mou pletí
už za sklem pokoje
Nevěrníci
Semknutá kráčím mokrou trávou
nahými prsty oblétám vlasy bříz
a na dno zhluboka mlčím

Dnešní ráno je bíle
nevyslovitelné

Pod dohledem

Slunce je zlatý strom
Kvete
zrána

Očí milión
nás
hlídá

Náš smutek
na každé patě
Na každém slově
pláč

Pěšiny domů
Pod dohledem
Samota

Slunce je zlatý strom
Zraje
když smráká

A
já
jsem
jenom
bod
Mě si uhlídá milión
očí
Abych se musela
smát
Abych musela zatleskat
Abych
milovala

Slunce je zlatý strom

Podzimní

Až přijde říjen

nezmlknu
Stromy se zastydí za klekání
ale ještě nezestárnou
Půjdeme podél řeky
s křupáním bukvic pod nohama
Nebudeme smutní
když odletí špačci
a papíroví draci
zatarasí slunce

Pstruzi se dál budou rvát se splavem
A listí v úžasu jako když na podlahu upadne vejce
Kouř provoní nás z polí
Na ztichlé mravenišťě
položíme
snítku psího vína

Až přijde říjen
nezmlknu

Jarní déšť

V dlaních

To že se ráno stmívá
do smrků
je jarem
jak by ne
Nahlížím do ostřic
když tě hledám v dlaních
Plují tam bílé stuhy
na copech děvčátek
a stobarevní ptáci
Slyším ti v ústech otvírat
vážku s perutí
křehkou jako stůl
z hlíny
Hledám tě po čarách
nеспoutaného dechu
Nevíš nic Zpíváš jak divý
Proto
já vždycky
najdu tě

Pak v úvozech s vodou
kde se topí
smrtky
jdu na tvých chodidlech
a zespod líbám mech
Potkáváme staré známé Zdravíme je
a svět
je cesta
Zpíváme

To že se dní
jak z akátů
je travou kůže
jak by ne

Myslet na tebe

Od kořínků zubů
až po odlehlé dlaně
myslet na tebe

Od trávy na víčkách
od kamenů co mi vážnou v krku
od žilek srkajících krev
Myslet na tebe

Do soumraku
Nepoznat jiných cel
Vším steskem
a lidskou hluchotou
Vším tím
myslet na tebe

Od soumraku do svítání
Do úmoru
Do vzkříšení
Myslet na tebe

Až nebude jiných myšlenek
až nezbude na sůl
ani na krajíc života
slunce za nehty
hlínu ve vzduchu
a to syrové nebe
uhnětené do sedlin
Přesto však
navždy
bezbožně

Myslet na tebe

Lehkost

Rty máš uzounké
jako pěšina lesem
po níž běžím bosá

Je podivné léto
Skřivánci suší seno
a zpívají
naze

Ulehnout na zem
tak lehké je
Ani stromy už nerostou

z hlíny

voda lehčí než vzduch
nás v polednách
snoubila

žertem

Další dopis Tat'ány Oněginovi

Slunce má bílý břeh
jen
brzy ráno

Až se potkáme

Takto v životě

A
pod stromy
Jako mrtví ptáci

Úzkostné čekání
slovem shýbne se
do dlaní
v nichž jsem smrtelná

Na ústa
mi však nedosáhnou hlíny

Spát

Spát s tebou

Ach ano
Dnešní noci chtěla bych spát s tebou
Lehnout si s rozpuštěnými vlasy
schoulit se ti pod paži
a na tváři tvé bušící srdce
a hrudník zvedající se a opět klesající
pomalu jako když se rozjíždí vlak
Slyšet dech
Dýchat tvůj dech

Tvou vůni
Být na tobě peří hrudka hlíny saze
jediný atom ve vesmíru tvého těla

Ano
Po drátech doteků
přivedl bys sen
až padala bych do něj jako do hudby
 Neboť do hudby se padá jako do snu
A postel by byla
zasněžená hřejivá pláň
hladina Mrtvého moře

Spát až do porcelánového rána
do posledního taktu kantát a symfonií
do okraje tmy
v níž sedím zkřehlá
toužebně stopuji Malý vůz

A jen na mě zírá hladový
bílý bezedný polštář

Tvé oči

Tvé oči holubi
na římsách okenic
každého rána
 když padá sníh
Tvé oči prokletí
 ty paty eskymáčků
 syťého kouře
a neohrabaného setmění
 Měsíční krajina s havrany
Tvé oči od smrti
 nepoznám
Ač je líbám
ve sněhu
prší ze smrků
a smrky do splavů
 a splavy do nebe
Tvé oči lucerny
Kytarám vlasy rozplétám
Tvé oči
reflektory nočních vlaků
když si přeji spát

Krajina pustá
Na svá prsa
z dalek tě přimykám

Tvé oči
z pekel zatracené
Tvé oči
slýchávám
Tvé oči holubi
Z pece jak teplý chléb

Zimní

Jako když chleba odlamuje
brouká si teple drobínek sníh
Na nároží zastavil vychrtlý vůz
a bez smlouvání podepřel
oblohu svými blatníky

Jediným pohybem ruky
rozpustila jsem vlasy
do větru tvých dlaní
jehlicemi vousů
mi je připlétáš

Z klubíčka jazyka
odlamuji se bez smlouvání
A do sněhových droptů broukám
Pomoz mi vychrtlá obloho
on mne snad bosými rty

celičkou ušlape

První sníh

Co jsem se nazpívala
o bílých němých slepičkách
z polopropustných výšin
padajících na vrásčitou stráň
až budou němé a syté
pokrývat každý stín
Co jsem se natěšila
až vyschlý kahan duše
vypálí ohně mrazu do dna
až nebudu zapadlá listím

A už slétl Sníh

Napojím
všechny svoje touhy

Natisknu pětníky a úsměvy
a tebe
drahý
tebe zabalím do blankytné sádry
aby ses nezsypan
k potočným dnům z krve

Slétl
sníh
Pojďme ho pít

Deník z prázdnin

(Třemešná ve Slezsku 1972)

pro Edu T.

Den první

Zavírám dveře
kolejnicí
na uzel

Utrácím co stmívá

Po listí na stromech
střetnu se
mezi pražci
s třezalkou na lukách

a ve vašem domě

Až tam
kde vlak přibrzdí
o konečky tvých vousů
se ve mně opět rozvíří klasy atomů

Až tma odbyde stejnou
poslepu vrhne na nás
hvězdy

Tak jiné

Den druhý

Jezírko v lese
doutná

Okrádám dlaněmi
vodu svou nahotou
Do jehličí pak ukápnu
tečku za větou

V zahradě pod hrušní mě zpíváš
Až je ze mě tma

A večer z ostružin
Pichlavé závorky

- ke spánku ses do nich uložil

bezhlesně
a přece
slovy

Den třetí

Budím tě zhurta
Obsázen dnem
co se přivalil
ze žlutých bříz

směješ se bílým mravencům
vystřelujícím nebe
jako diabolky
přímo do hrušní

Traktory s pluhy
zmítají půdou
užasle přihlížíme obnažení
když se vracíme polonazí z lomu
Natrhám lučního kvítí
tvoji
mamince

Slunce vypelichalo

A tak neví
že se v úvratích
líbáme

Den čtvrtý

Je parno
cikádám praskají křídla

A moje prsty mrazem tuhnou
kdykoli se pod stolem
dotkneme
koleny

Den pátý

Po okraj očí
není čas
Vysmekneš se mu
a on tě srazí z věže kostela
zrovna když ti myju vlasy

Děravým křídlem vlaštovky
zaříkám čas
modlitba bílými floxy

Nic není
není
není
zahýká suptradáček

Po listí na stromech
opouštím
mezi dveřmi
třezalky na lukách
a ve vašem domě

Jsi hrstí ve mně
životodárné hlíny

Jarní déšť

Jaro se probudilo pláčem
Vyběhneš z domu
a myslíš na sních
a zatím

si obloha rozpustila vlasy
hluboko k zemi
kde to známe

Lýkovce rozpité
malované tenkou trávou
tryská
zelenkavá krev

Divoce zvoníš
z dlaní
jako bys kapličkou byl
Kapličkou v horách
co bledulí
zamyká sních

Moldánky

Smutno

Bolí bolí
do skonání
smývám dlaní

úzkost v hrdle
Slzy vhání
k očím sto-li

neví měsíc
Nedočkává

Zběhl kradmo

Však se vrátí

Krev tvá bušíc
z mého dechu
- marná sláva –
do úvrati

Není

Pěnkavy zobou
ranní tmu pod okny paneláků
mráz ještě krouhá
na oči plyš

Ale sních neholený
jehličím zarůstá
jak opovržení

Už k milování není Není

Míčky

Vypustím lásku k nebi
barevný míček letí
vypustím druhou A zítra třetí
Zbude ze mě smetí

Holubi za oknem každé ráno
přikývnou mé prázdnotě ano ano

Srdce tak naivní slovo
Nebudu je už psát
Zadrhlo
Není na dosah

Měsíci bezbarvý míči
z kraje nebe
hvězdný chlad třeseš
Neumřu na lásku
Srdce mé veteš

Topoly

Topoly někdy bručí jak varhany
Někdy ne
Rodíme se prý z pohany
Líbáme

Topoly někdy z února
slunce nabodly do zátylku
k horám se zvirtlo vrávorá
chvilku

Marně tě dýchám milý
až ke dnu
Tvůj krok
Tvá ramena
Dodýchat neuzvednu
Prstýnky zbyly

Převislé radosti

Na jaře sněhové třešně
A buky ze žluta do zelena
Žáby tleskají z dívčích slin
Jenom já odvedena

U řek se nebe nemusí dotýkat země

Zahnána do rmutů
bráním se bodlínám
vyčkávám Odlínám
Copak najdu tu

Když nejsem řekou
Chci být cesta

Roubené ze snáře
vrhlo mi
krvavé srdce
slepotu do očí do tváře

Tráva zaroste každé světlo světlem

Převislé radosti
všechno uniká
život černá tunika
vypálí cejchy do kostí

Podzimní listí

Tak tedy schlemstat
doposledka
co zbylo
moje letní šaty
tvůj vzdušný frak

S hejny vlaštovek
oblohu nasát
brčkem orobince
Do kostí
stromy orvat
Cože to pláčou rozkrápaná okna

Na zdraví Tady se pije
do dna
zdechlinatá řeka

A k ní se zajídá bílý prach
poledních cest

Do našich očí
zaťaté zuby
spadaného listí
žluté
zuby

Mlha

Pomatený pestrokřídlec
buší zlehka do světla
jež barvu má shnilých brambor

trojzubec tvých prstů
do mých ran

Dotyk

Potkáme se jako vždycky
v nečekanou chvíli
Dnes v olomoucké tramvaji
a neříkám ti milý

Tma bez hvězdných stroupků
a přece plná jasu
Líže mé srdéčko
k d'asu

tak rozechvělé
Už nesmí cípkem zavlát
Pošlapu z divadla samotná
na vlak

Dotyk našich pousmání
na pramínku mé síly
zahřeje Zabolí Sejde
Vím Jen ještě chvíli

Vrby

Mám hlasy vrbiček
a měkké půdy
z nich

Nosím si hlavu na stranu
k pramenu
nahlédnu všech řek

Mám oči pávů
a vlasy zlaté
A něřvu jak ten mnich
ař jednou přý zajdem
zbudou po nás jen hroby
a kdo by
přý chtěl víc

Voním jen z luk Ne nardem
Po řádné smrti nepozbydu hlasu
Znám tajnost vrbiček
Opadám
po listu
na cestu
navzdory řasu

Obsah

Jitka Světlíková * Řeka k ránu

První básně (1969 –1970)

- Ukolébavka
- Bílé domy
- Když odchází podzim
- Sen
- Řeka
- Šeptem
- Jarní
- Pod dohledem
- Podzimní

Jarní déšť

- V dlaních
- Myslet na tebe
- Lehkost
- Další dopis Taťány
- Spát
- Tvé oči
- Zimní
- První sníh
- Deník z prázdnin
 - Den první
 - Den druhý
 - Den třetí
 - Den čtvrtý
 - Den pátý
- Jarní déšť

Moldánky

- Smutno
- Není
- Míčky
- Topoly
- Převíslé radosti
- Podzimní listí
- Mlha
- Dotyk
- Vrby